

Vážené dámy, vážení pánové, vážení hosté,

dovolte mi, abych vás jménem svým i jménem městské části Praha 4 přivítal na dnešním pietním shromáždění. V těchto dnech se tradičně scházíme u pomníků a pamětních desek, abychom si připomněli konec nejhoršího konfliktu v lidských dějinách, osvobození naší vlasti a vítězství nad jedním z nejagresivnějších totalitních režimů, které v minulém století přinesly politický útlak, nezměrné utrpení a smrt milionům lidí.

Květnové pražské povstání v samém závěru druhé světové války patří k událostem, popsaným již mnohokrát v odborných historických pracích, v krásné literatuře i ve filmové produkci. Průběh bojů v ulicích a na barikádách dokumentují početné soubory fotografií, filmových záznamů a samozřejmě také písemných pramenů. Přesto i po osmi desetiletích stojí za to si připomínat tyto události a hlavně jejich účastníky, obyvatele Prahy, kteří povstali, aby se skromnou výzbrojí a často i s malými vojenskými zkušenostmi bránili Prahu před přesilou nacistických vojsk.

Připomeňme si, že v Čechách operovala dosud neporažená milionová Schörnerova armáda a nedaleko Prahy byly soustředěny jednotky SS. Jejich postup na Prahu a zejména do centra města byl zastaven také tady, v dnešní Praze 4, v ulicích, kterými často procházíme nebo projíždíme.

Druhá světová válka a šest let trvající nacistická přinesly Pražanům mnoho utrpení a vyžádaly si mnoho obětí. Na naše předky ale můžeme být právem hrdí. Obyvatelé Nuslí a Pankráce byli v květnu 1945 mezi prvními bojovníky Pražského povstání, na Pankráci před tehdejší Janečkovou továrnou byla postavena první pražská barikáda. Ale už dlouho před tím, hned od prvních dnů po vytvoření Protektorátu Čechy a Morava byla dnešní Praha 4 místem silného protifašistického odporu. Události, kterým dnes říkáme historické, se odehrávaly doslova jen pár kroků od tohoto místa.

Nedaleko odtud v Horní ulici se ukrývali a pracovali významní ilegální pracovníci organizace Obrana národa – štábní kapitán Václav Morávek a radista četař František Peltán. V ulici Pod Terebkou byl po statečném boji těžce zraněn a zatčen gestapem další z pověstných Tří králů podplukovník Josef Mašín. V Kvestorské ulici manželé Frolíkovi shromažďovali a opravovali zbraně pro oboj a ukrývali parašutisty, kteří provedli atentát na Heydricha. Není náhodou, že Praha 4 je plná pomníčků a pamětních desek.

Nahlédneme-li do kroniky posledních válečných dnů roku 1945, nemůžeme pominout osud generála Karla Kutlvašra, který řídil obranu Prahy v nejtěžších okamžicích a jehož jméno toto náměstí připomíná. Generál Kutlvašr převzal obrovskou zodpovědnost v boji proti přesile dobře vyzbrojených jednotek Wehrmachtu i SS. Dokázal spolu s Pražany čelit jejich násilí, krutosti i

technické převaze. Po únoru 1948 se stal komunistickému režimu nepohodlným a byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen k doživotnímu žaláři. Byl zbaven občanských práv a degradován na vojína. Po amnestii v květnu v roce 1960 směl vězení opustit, ale vážné zdravotní potíže mu dovolily žít na svobodě pouhý jeden rok. Teprve v roce 1968 byl plně rehabilitován a v roce 1992 byl povýšen in memoriam do funkce armádního generála.

Vážené dámy, vážení pánové, v letošním, stejně jako v předchozích letech mají slova o válce a míru, utrpení a smrti aktuální význam.

Ukrajina už déle než tři roky čelí agresi ze strany Ruska. Tři nekonečné roky sledujeme denně a takřka v přímém přenosu zločiny agresora, jehož armády útočí na obytné čtvrti, nemocnice a školy, zabíjejí civilní obyvatelstvo a do Ruska unášejí ukrajinské děti. Současně jsme svědky hrdinského boje ukrajinských vojáků, sledujeme odvahu a důstojnost obyvatel, s níž čelí zločinné ruské agresi.

Po osmi desetiletích, které uplynuly od konce druhé světové války tak můžeme den co den velmi intenzivně vnímat hodnotu života v míru, protože válka se tentokrát neodehrává někde daleko od nás, v Asii, Africe nebo na Středním Východě, ale přiblížila k našim domovům.

Budu velice rád, když se mnou vzpomenete na ženy a muže, kteří tenkrát před téměř osmi desetiletími zemřeli, i na ženy a muže, kteří na Ukrajině v těchto dnech umírají za svobodu. Třeba nám tak spousta každodenních starostí přijde malicherná ve srovnání s jejich světem, kde se za lepší svět platila a platí cena nejvyšší – lidský život.

Události, od kterých nás dnes dělí osm desetiletí, jsou tak pro nás i nadále mementem. Připomínají nám, jak snadné bylo svobodu ztratit a jak obtížně a za jakou cenu si ji naši předkové znovu vybojovali. Toto poselství je stále aktuální.

Vážení hosté, děkuji vám za pozornost.

KONEC

Vážení přítomní, náš pietní akt by proto dnes neměl být pouhou vzpomínkou na minulost. Měl by být také příležitostí, abychom se zamysleli nad tím, zda my dnes společnosti víc dáváme, nebo si od ní víc bereme.

a její závěr přinesly mnoho obětí z řad obyvatel dnešní Prahy 4.